

Előfizetési árak:
 Évi 8 kor., félévi 4 kor.,
 negyedévi 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
Hirdetések másoknál árak szerint

A lap megjelenik minden osztálytörténetkor.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 Hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: István-utca 9.
 Hova a lap anyagi részét illető közlemények és előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Felhívás előfizetésre.

Lapunk, a „Közérdek” f. é. augusztus hó 1-én *hetedik* évfolyamának harmadik negyedébe lépett s amily szerényen és öntudatosan tekinthet vissza multjára, ép oly szerényen és bizalommal tekint a jövőbe.

Két kötelességet vállalt a multban magára s ezt a két kötelességet lelkiismeretesen fogja a jövőben is teljesíteni.

E két kötelesség: **a tárgyilagos igazság s a valódi szabadelvűség hirdetése.**

Két ezéll tűzött ki maga számára a multban s e két ezéllnek az elérésére szenteli minden erejét a jövőben is.

E két ezéll: **a község és a társadalom egészséges fejlődésének az előmozdítása.**

E két kötelességet teljesítve, e két ezéll felé törekedve, a „Közérdek” mindenkor él mindenkivel szemben megtartotta a jó izléssnek, a tapintatnak s az irodalmi műveltségnek a hangját, s ezt a jövőben sem fogja megváltoztatni. Eppen azért *Ujpest lakosainak csak olyan érdekeikért emeli fel szavát, amelyek jogosak, méltányosak s a közös érdekeibe nem ütköznek*; s éppen azért *a kellő értékre szállít le minden jogtalan igényt, minden önérdék sugallta ténykedést s igaztalan eljárást!*

A „Közérdek” tehát csak azon polgártársaknak a támogatására számít, kik az igazságnak és a valódi szabadelvűségnek, a műveltségnek és a valódi testvériségnek a barátjai és hívei. Ezek támogatását és pártfogását kérjük ez alkalommal is midőn új előfizetést nyitunk.

Lapunk előfizetési ára:

egy évre 8 kor.,
 fél évre 4 kor.,
 három hónapra 2 kor.,

mely összeg a lap kiadóhivatalába, Fuchs Antal könyvnyomdájába, Ujpest, István-utca 9. szám küldendő.

Hazafias tisztelettel:

a „Közérdek” szerk.- és kiadóhivatala.

Jellemgáz — személygáz.

Ujpest, július hó 31-én.

Az ujbpesti ellenzéki lapok szellemi (?) gyártelepein kétféle gáz mozgatja a foga-törött kerekeket

Az „Ujbpesti Közlöny”-ben a jellemgáz dühöng, az „Ellenzéki Ujság”-ban pedig a személygáz nagyon szeretne szíjjel robbanni, ha valaki sötét kamarájára kívánsi volna s égő gyufával megközelítené.

Az „Ujbpesti Közlöny” ugyanis f. é. 28-ik számában nincs megelégedve Ujbpestnek mai jellemével s nincs megelégedve a mai rendszerrel s e rendszer feuntartóival, neki más, új jellemek kellene, mert „Ujbpestből olyan várost szeretne teremteni, a hol nem a gaz, nem a bajtorján jellemzi a legszebb társadalmi virágot és nem a mákvirágok a társadalom diszei.”

No neked „Ujbpesti Közlöny” ugyan beadott a saját vezércikkirőd!

Tíz év óta azt hirdeted előfizetési felhívásaidban, megszámlálhatatlan vezércikkeidben, hogy Te vagy Ujbpestnek a legszebb társadalmi virága, Te vagy a társadalom disze. Hát gaz vagy Te drága „Ujbpesti Közlöny”? Hát bajtorján vagy Te kedves „Ujbpesti Közlöny”? Hát mákvirág vagy Te megvásárolhatatlan s megfizethetetlen „Ujbpesti Közlöny”?

Ugy-e nem vagy az?! S ha Te nem vagy az, akkor ugye azok sem azok, akik Ujbpest közállapotait ez idő szerint intézik s a kiknek a pénze neked sem ezudar.

Látod babám „Ujbpesti Közlöny”,

nem jó kövel dobálódzni annak, aki üvegházban lakik! Nem jó annak, aki mindig azt hirdeti magáról, hogy „a mi társadalmi életünkben irányadó”, az irányadók jellemét kifogásolni, mert maga alatt vágja a fát, ezt pedig okos ember nem teszi!

Jó lesz hát máskor egy kissé gondolkodni s a „Győrösy”-féle vezércikkeket kinyomatás előtt elolvasni. Azután jó lesz azt is tudomásul venni, hogy éppen Ujbpest intelligens lakossága soha sem fogja a község vezetését azokra az új jellemekre bízni, akik az „Ujbpesti Közlöny”-ben s a népgyűléseken minden bizonyítékok nélkül izgatják a népet.

Az ilyen mindennel elégedetlen elemeknek Ujbpesten ép oly kevés van jövőjük, mint a hogy nem volt a Mézszáros Károlyoknak, kik a jobbélre szenderült „Ujbpesti Hirlap”-ban szintén új jellemeket — önmagukat — kívánták a község élére állítani.

Az „Ellenzéki Ujság”-ot a személygáz már annyira elbédította, hogy f. évi 26-ik számában a közszeretetének örvendő s feunt és alant nagyabecsült alispánnak Beniczky Lajosnak a személyét ránezigálta elő, s azt írta róla, hogy attól a banktól, a melynek Ujbpest főjegyzője, Zsoldos János a vezérigazgatója, egy nagyobb kölcsönt kapott, „melyet akkép törlesztenek, hogy esedékesség napján amennyit kellene az alispán urnak törlesztenie, ugyanoly summával megterhelik a vezérigazgatójegyző számláját, vagyis az alispán ur tartozását az törleszti, kit — hiva-

TÁRCZA.

Baró Eötvös József sirjánál.

(Ünnepi beszéd.)

(Elmondott a budapesti I. ker. tanítóképzőben rendezett továbbképző-tanfolyamon résztvevő tanítók által a szept. július hó 23-án rendezett ünnepélyen.)

Mélyen tisztelt Kartársak!

Szép nagy ősök emlékére visszatekinteni. Ó mondta, a boldog emlékü. Hálátelt szívvel, hazaszeretetteljes érzéssel jöttünk sírhoz Te elköltözött Legnagyobb. Egyszerű néptanítók állunk itt könyvelt szemmel s rebegő ajakkal imádkozunk e két szóban: *nyugodjál esendesen.*

Lelküink, a verőfényes nap intelme, — isten szabad ege, — a büszke Duna, a hont körül övedző hatalmas hegység hatása alatt s a hon rónáin, halmain, dombjain és hegyein élő magyar nép boldogságán örvenedve, e perczben a Te megszentelt sírod mellett megtisztult érzeményeiben s midőn az ajk hálát rebeg, a kutató ész az emlékezet szárnyain az alapvető okok után tudakozódik.

Emlékezet — a magyar tanító szívével! Eötvös névtől lehetséges-e elválasztva gondolniis Te, ki első valál annak kimondásában, hogy az ország fenállásának alapja — a fejlett népnevelés, nagy szellemedhez fordulnak hálás gyermekeid. Emlékezetünk szála, Tőled el nem szakadnak oh Nagy, ki először hirdeted: *jogot a népnek a mivelődhetés-*

hez. — Veled vagyunk, bennünk élsz Te, ki e fajt, a tanítóságot felszabadítád a rabszolgaság járma alól. Ki először mondad: *szabad ember nevelhet csak — szabad magyar nemzetet!* Érezzük, tudjuk, hogy Te valál a szeretet maga, kiben megtestesülten élt az óhaj: *boldog legyen s élgedett e nép e földön s hirdeted: hogy a boldogságra legelső nevelő tényezőök mi vagyunk!* azért biztosítád — megélhetésünket. Te valál, emlékezetünk örök fáklója, ki fennem hangoztatád: *tudatlan tudóssá senkit sem tanít; nevelt emberek tehetnek egy nemzetet lelki gazdaggá; e ezéllből állítád alma materénket, a képzőket.*

A Te szent nevedhez fűződik a magyar népnevelés hajnalhasadása és a Te nagy szellemed elérhetetlen nagyságát hirdető, megörökítő 1868. XXVIII. t.-ez. meghozásával, *műveid állandóságában a magyarok Mózésévé lettél.*

A tanítás kötelezettsége és szabadsága a hitfelekezetek, községek, magánosok jogával és kötelezettségeivel megszabva s kiegészítve az államhatalom nemzeti irányu kiépítésére szolgáló beavatkozási joggal isteni *ihletéstől* vezérelt tanügyi politikája elmédnek nemzeti nagyságunk alapját képező, valaha eljövendő *egyetértésnek* örökre való biztosítékai.

A f. nép- és polgári iskolák szervezete középosztályunk kifejlesztésére Tőled indult. Alapvető törvényedben vannak a képezdék jövője s az ellenőrző hatóságok intézményének s általuk a társadalom érdeklődésének felkeltésére irányuló törekvések alapja lelakva.

Említett törvényed képezi az első biztos lépést arra, hogy e Hon nyelvében, érzésé-

ben, fainak egyes- és összességében — *magyar legyen.* — Zengzetes nyelvünkön a magyarok istene bármelyik templomban is imádjuk az istent közelebb van hozzánk. Oh, mert a béke angyala csak e nyelven esieseregve hozhatja el e földre az olaját. Példányképül tekintett hazafiságodszabja ki a nyelv-, történelem-, földismében és reális dolgokban való jártasságok szükségességeit. Demokrácia megtestesült szelleme, Te valál, ki márványszobornál százszor, ezerszer, ékebben beszélő műveidben nap-nap után intesz: *erősek legyetek és erősséneveljétek hitben, reményben, szeretetben, hogy ingadozóvá ne válhassatok, és ne lehessen senki e földön — hazaszeretetlen!*

Ez az intelmed hozott örök emlékü szellem mindig lelki szemeink előtt álló, testi szemeinkkel is látni óhajtott sírhoz, a magyar tanítóság zarándok helyéhez. Magunk megerősítésére itt mondjuk el a hálát rebegő imánkat az Eg urához.

Pihenj esendesen; emlékedet hiven őrszi a tanítóság. Pihenj esendesen; szellemedet fel fogta, érvényre juttatni törekszik — a Te néped. Pihenj esendesen, műveidben lerakott elvek mellett biztosítva lett — a magyar e földön. Pihenj esendesen, közöttünk vagy!! Avagy:

„Ki mondja, hogy Eötvös nincs közöttünk
 Míg e hazában Árpád neve zeng,
 Míg Kárpátoktól büszke Adriáig
 A nemzet drága három színe leng.
 Míg e hazában Mátyás ősi trónján
 Jog és igazság ülnek jobb felül
 Míg partjain a széke szép Dumának
 Magyar nép törvényt hozni összegyűl,

talában — az alispán urnak ellenőriznie és törvénytelenég esetén büntetni kellene.

E kijelentés után, szörnyűködve kérde az „Ellenzéki Ujság”: „És Önök még mindig biznak a felsőbb hatóságok pártatlanságában?”

Nos hát tisztelt „Ellenzéki Ujság” a maharadza elefántesont botjával egyszer csak a saját fejét verte be, mert fentti hire légből kapott hazugság minden alapot nélkülöző rágalom. Beniczky alispán soha sem vett az Ujpest-Vidéki-takarékpénztárból kölcsönt és így a felsőbb hatóság pártatlanságában bátran megbízhat a polgárság.

Mindezekből pedig az a tanúság, hogy Ujpesten se a jellem- se a személygázzal nem lehet eredményeket elérni.

Egyet igenis lehet, azt, hogy Ujpest intelligens közönsége éppen úgy megcsömörlök a jellemgáztól, mint a személygáztól, s egy szép napon mindenféle gázt le fog rázni a nyakáról, mert a magyar ember imádja ugyan a sajtószabadságot, de nem tűri, hogy az zsarnoki hatalmat gyakoroljon.

* * *

Az előljáróság ülése s a képviselőtestület közgyűlése.

A község előljárósága Krapp Mihály elnöklété alatt f. hó 29 én d. u. 3 órakor tartott ülésén előkészítette a képviselőtestület közgyűlésének napirendjére kitűzött tárgyakat, utalványozásokat, segély- és előlegeket szavazott meg.

A község képviselőtestülete Lindt János bíró elnöklété mellett f. hó 30-án d. u. 3 órakor tartott rendes közgyűlést:

1. A belügyminiszter leiratát a községben létesítendő 6-ik gyógyszerár iránti kérvények elutasítása tárgyában: tudomásul vette.

2. A főszolgabíró rendelete értelmében, az árvaház alap tulajdonát képező „Első Ujpesti Önségélyező-Egylet mint szövetkezet féle 60 frtos betétkönyvet értéktelenedés folytán megsemmisítette s az összeget törlesztésbe hozta.

3. A főszolgabíró rendelete folytán a vágóhidra vonatkozó vármegyei szabályrendelet életbeléptetése és módosítása ügyében a közgyűlés határozatilag kimondotta, hogy a rágalomra vonatkozó szabályrendelet teljes egészében hajtassék végre.

4. Az iskolai telekvétel ügyében kikül-

Ki mondja azt, hogy Eötvös nincs közöttünk, Míg lelkes Magyar tanító sereg Ajkán új nemzedék szívébe ültetendő Magyar nyelv szent igéi zengenek? Míg áldott jótékonyság szent oltárán Árasztja nyugasztó melegét S nem koldul a magyar tanító árvája, Oh Eötvös! ez áldás is tied!

Ő él... él lelkeink honában: Övé ez ünnep, ez emlékezés S nem veszhet el emléke lelkeinkből Bár annyi érdemért az oly kevés. Nem veszhet el, míg az ezüst Dunának Nagy tükörén egy honfiszem pihen, Magyar lakik a parton s a hazának Csak egy romlatlan gyermeke leszen.

Magyar tanítók szive dobbanását fejezi ki a költő nagy Szellem. Engesztelődj, ha tévuton járánk. Fogadásunk zálogául fedje sírod koszorunk. El nem tántorodunk téled soha. Megujul kifáradt erőnk emlékeddel mindenha. Isten nevében és a Te nyomdokaidon haladó vezéreink követelésével azon leszünk, hogy a szellemek honában elmondhasd:

„Ime buldogulva látlak szép honom.”
Amen.

Józsa Dániel.

dött bizottság jelentését, miután egy telek a vevőre nézve lekötött, a közzétett ajánlati hirdetés határideje azonban még le nem járt a napirendről levette.

5. Az előljáróság előterjesztését, a nagy kölcsön törlesztésére fizetendő szelvénybélyeg-illeték (244 K 16 fillér félévénként) fedezetének kijelölése tárgyában, tudomásul vette s jóváhagyta.

6. Az előljáróság azon előterjesztését, hogy a községi közmunkák fedezésére szükséges 10.000 K a temető-alapból kölcsön vétessék: jóváhagyta, az Attila- és Beniczky-utczák kivövezését a Károlyi-utczáig és a Viola-utca rendezését Wolfner Tivadar indítványára szeptemberre hagyta.

7. A közgyűlés felhatalmazta az előljáróságot, hogy a község fizetési kötelezettségeinek teljesíthetése szempontjából a kölcsönalapból 30.000 koronát egy hónapra kölcsön vehessen.

8. Miután a járvány-kórház a községen csaknem kívül az Aulich-utczában helyeztetett el s abban a község orvosának minden nap egyszer-kétszer meg kell jelennie, ezt pedig elfoglaltságánál fogva addig, míg egy-maga van, gyalog megtenni nem képes, az előljáróság a községi orvos számára fuvardíj megváltási átalány címen évi 600 koronát szavazott meg, a közgyűlésen azonban Wolfner Tivadar tiltakozott az előljáróság ezen határozata ellen s felkérte dr. Hédervárit, hogy fuvarátalány iránti kérvényét vonja vissza, a mi meg is történt.

9. A községi pótdónál mutatkozó 524 K 99 f. túlfizetést: a közgyűlés a község javára iratta.

10. Az előljáróságnak a fogyasztási adó kezelésére vonatkozó azon előterjesztését, hogy a fogyasztási adóberletet egyöntetű és szigorú vezetés mellett még jobban ki lehetne használni, ha a vezetés egy olyan alkalmas egyénre bíztnék, a ki az eddiginél elért többleti eredmény után bizonyos százalékot kapna: a közgyűlés magáévá tette elvileg elfogadta, de kimondotta, hogy a fogyasztási adóhivatal vezetője csak a község anyagi megerősítése nélkül s egyelőre egy évre alkalmazható, és hogy az előljárósággal szemben függő viszonyban legyen; azon átlagi összeget pedig, melyen túl a többleti eredmény következik, egy bizottság állapítsa meg. A bizottság tagjai lettek: Mády Lajos, Diamantstein Lajos, Kárpáthy J., Czipauer és Schwartz J. Ezzel kapcsolatosan a képviselőtestület Ladányi Zsigmond állatorvosnak azért, mert f. é. februárius óta állatorvosi teendőin kívül, ellenőri teendőket is végzett s a fogyasztási jövedelmet 5000 koronával szaporította: jutalmul 17 szóval 5 ellen 600 koronát szavazott meg. Wolfner Tivadar e jutalmazás ellen fellebbezést jelentett be.

11. A Karl Lajos, Blum János terhére kétszeresen kivetett községi közmunka töröltetett.

12. Klement János, Skultéti Mária, özv. Skultéti Jánosné illetősége megállapítatott, — ellenben Hermann József, Laitzl Mária, Mühlbauer Ottó, Márton Ilona, Laner Vincze, Egyedy Antal K. és Haumer Irén illetősége nem fogadtatott el.

13. Dr. Hédervári Soma községi orvos azon önálló indítványa, hogy a községi temetőnek Temető-utczai része kőfállal láttassék el s a kőfal melletti terület sírbolthelyek engedélyezésével hasznosíttassék: a legközelebbi közgyűlés napirendjére tüzetett ki.

14. Molnár János telekfelosztás iránti kérelme miután a telkek utczai homlokzata 10 öl helyett csak 10 méter: elutasítatott.

15. Feldmann Anrnold azon kérelmét, hogy a járdaépítés alkalmával telkéből el-

vett területért kártalaníttassék: a közgyűlés elutasította.

16. Mádé János azon újabb kérelmével szemben, hogy járdaköltség tartozását részletenként törleszthesse: a már korábbi határozat fentartatik.

17. Karikás Lajosné, a községközi vendéglő bérlője azon kérelmének, hogy tekintettel az italmérési jog elnyeréseig szenvedett veszteségeire, bérletleengedésben részesíttessék: az előljáróság hajlandó volt eleget tenni, s a szerződés épségben tartása mellett egyszer s mindenkorra 1/4 évi bért kész volt elengedni, de a képviselőtestület közgyűlése, Wolfner Tivadar indítványára az előljáróság előterjesztését el nem fogadta s Karikásné kérelmével elutasította. A közgyűlés ezután Radies Dávid pénztárnoknak 200 korona segélyt szavazott meg, a mi ellen Wolfner Tivadar fellebbezést jelentett be.

Hunyady Károly volt községi napidíjasknak, a ki szeméire megvakult, 50 K gyógykezelési és 20 K havi segélyt szavazott meg a közgyűlés.

*

Napirend előtt.

A közgyűlés napirendje előtt Zsoldos János főjegyző indítványára a képviselőtestület elhatározta, hogy Kossuth Lajos születésnapjának 100-ik évfordulóját, a nagy hazafi emlékéhez méltóan fogja megünnepelni s e célból legközelebbi képviselőtestületi értekezletet tart.

Zsoldos János főjegyző bejelentette továbbá, hogy a Dunaparton a földmívelési minisztériumtól kibérelt s már feltöltött telken az előljáróság piacot rendez be, ami tudomásul vétetett.

Ugyancsak napirend előtt tárgyalta a közgyűlés Körösi Lajos önálló indítványát s annak minden pontja fölött napirendre tért.

Dr. Seligmann Jenő a téli kikötő és a villamos vasutak szabad gazdálkodása s drágasága tárgyában intézett interpellációt az előljárósághoz, a melynek folyamán számos panasz merült fel a villamosok ellen s a közgyűlés Wolfner Tivadar indítványára elhatározta, hogy a panaszok a legközelebbi közgyűlés napirendjére tüzetnek ki s a kereskedelemügyi miniszter az előljáróság által felkértek, hogy arra az értekezletre, a mely szeptember elején a kereskedelmi minisztériumban fog a villamos-vasutak megszabályozása tárgyában tartatni, Ujpest községe is meghívassék.

Öregek és ifjak.

Keletről, a pátriarkák hazájából hozta minden nemzet az öregek iránt való tiszteletet.

Különös, hogy most mennél inkább nyugatra megyünk, ezt az erényt annál kifejelettebbnek találjuk. Megerősítette azt a lelki műveltség és a rezon.

Mi magyarok ezen erény gyakorlatában újabb éppen nem válnak ki, pedig az öregek kultuszának klasszikus földjét, a többi népesládokhoz képest, aránylag nem rég hagytuk el. Mi lehet ennek az oka? Nem lehet más és pedig fokozott mértékben, mint annak ellenkezője, a mi nyugaton az ellenkező eredményt idézi elő. Fogy a lelki műveltség, különösen a századrégi ifjuságnál. Nő az elbizakodottság — az üres fejekben.

Ahhoz a régi magyar példabeszédhez, hogy: „jó az öreg a házban”, ez a fiatalság hozzáadta azt a mondatot: „ha egy esőpp esze sincs is”.

Nem úgy van most, mint volt nálunk is, régen. A modern rekord-szellem duzzad most már a gyerekifjában. Tudni vél mindent. Kutat ott, hol nem kellene. Olvas, mit meg nem ért, vagy megérteni nem volna szabad. 16 éves korában kész böles lesz. Megérett, összeaszalódott gyümölcs minden élvezhető kamat nélkül. Miként várhatnád, jó öreg, az ifju bölestől, hogy szavadra hallgasson, hogy a megillető tiszteletben része-

sitsen. Tanul latin, görög nyelvet, trigonometriát, metafizikát s egyéb melléktanulmányok vizőzöne önti el — s ekközben hamarosan elfeledi a tizparancsolat 4-ik pontját, mely a gyöngébbek kedvéért szólva, azt mondja: „Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú életű lehess a földön“.

Hát még te, szegény „idegen“ öregebb ur, vagy asszonyság, te állsz ám, illetőleg állhatsz, ámbár gyöngén, például a villanyosban az ifju óriás előtt. Őkelme csak akkor fog neked helyet engedni, — ha megérkezett céljához.

Az öreggel csak foghegyről beszél, mert selyemingét beteges önértet dagasztja. Kétharmadrésze azt hiszi, hogy egyedül ő mentheti meg Spanyolországot. Jó közember egy sem, csak tábornok akarna lenni aléért való nagy háboruban, — ha az valamely mulatós helyen folya.

Az ugynevezett művelt fiataliságnak az s a — honunkban tulnyomó — része, a mely otthonától távol kénytelen iskolába járni, 10 éves korában lelkileg szabadjára marad. Lesz belőle mihamar szabados, henczegő, elbizakodott fickó, ki nem ismer, a napi 5—6 órai iskolai idő kivételével sem fegyelmet, sem előljárót, sem okosabb, sem tiszteletreméltóbb egyént — önmagánál.

Felsőbb osztályokban már övé a világ. „Gaudeamus igitur, juvenes dum sumus.“ Él neki nem való örömmel mihamar, egész rogyásig. Mert hát az élet praktikumának ismeretei ninesennek benn sem a grammatikában, sem Pán dalaiban, sem a csonka-kup algebrái képletében. Az egy-szeregyet pedig már oly rég tanulta.

A tanrend hiányossága mellett mi még fokozzuk ökelmek elbizakodottságát, felszeregeiket, türelmükkkel, majomszeretünkkel. Hisz bennük van örömmük, ökel reményeink letéteményesei.

De ezzel a móddal nem azt a célt érjük el, a mit óhajtunk. A buzát nem azért vetjük, hogy szemünket a zöld szőnyegen legeltessük. Magot akarunk rajta érlelni. Érett, nehéz kalászk nyereséce céljából munkáljuk meg jól a talajt. A kelő nemes növényzet közül az oda tolakodó konkolyt, gazt eltávolítjuk s kérjük a mindenség urat, hogy a napot, a termékenyítő esőt meg ne tagadja tőle, mert különben fölburjánzik ugyan, de üres marad a kalász.

Ugy van, mint a költő mondja: „Nézd a buzakalászt, büszkén emelkedik az égnek, míg üres, és ha megért földre konyitja a fejét“.

A mint előkészítjük a buza földjét, ugy elő kell készíteni a gyermeket is — az öregségre. És a legalkalmasabb előkészítési mód, ha kifejlesztjük nála a lelki műveltséget mennél nagyobb fokban. A mi első sorban a szülők, azután az idősebb emberi társaság tiszteletben tartásának kultuszával érthető el.

Óriási erkölcsi haszon háramlik ebből egy nemzetre. De tisztelt matériális korszak, még az anyagi haszon sem lenne megvetendő, sőt talán nagyobb ennél. Kivált a földműveléssel foglalkozó rétegekben. Pedig itt fordult legrosszabbra az újabb korban az öregek sora.

A kapa-kaszaforgató hazánkfiak körében régente határozottan pátriarkális-rendszer uralkodott. De ennek nyoma manapság már csak az öregek emlékezetében maradt vissza. Mig az öregek iránt való tiszteletet a modern szellem fagyos lehellete el nem söpörte, az agg családfő volt a fejedelem a kis gazdaságban.

Ma a jussát kéri és veri el, vagy rosszul kezeli a tapasztalatlan gazdaember. Az öregnek pedig a kuezkóban a helye, holott éppen itt volna a lehető legszükségesebb rábizni az öregre a mi az öreg dolga, az intézkedést. Mert a fiatal gazda minduntalan bukkantik olyan jelenségekre, a mik előtte ismeretlenek. Ha megkérdezné a jó öreget, bizonyára tudna hozzászólni. De elbizakodottan még a kinált jó tanácsra is rendesen az a felelet: „az akkor volt, most így lesz!“

Ifjak! tiszteljétek az öreg kort. Ne engedjétek, hogy a hosszú élet tapasztalatainak kineztára az öregekkel sirbaszáljon. Ne tanuljatok a saját károtokon.

Falusi, kisvárosi, nagyvárosi ifjak a negyedik parancsolatot intézzük hozzátok és azt kibővítiük, mondván: „tiszteljétek és istápoljátok a hozzátok tartozó és idegen öregeket, igyekezzetek őket az életnek minél tovább megtartani, éljétek az ő jó tanácsa-

ikkal s csöpögtesseitek majdan ezen jóindulatokat gyermekeitek szívébe és — tinéktek is hosszú, boldog életek lesz a földön.“

H I R E K.

— **Személyi hírek.** *Wolfner Tivadar* kerületünk országgyűlési képviselője f. é. augusztus hó 1-én néhány heti tartózkodásra *Tátra-Füredre* utazik. — *Hévesi Vilmos* községi adóügyi aljegyző négyheti szabadságra a *Tátrába* utazott.

— **Beniczky Lajost**, vármegyénk alispánját, Lajosmizse községenek képviselő-testülete, 25 évi köztisztviselői pályájának évfordulója alkalmából nagy lelkesedéssel díszpolgárrá választotta s az erről szóló oklevelet a január évnegyvenes közgyűlésen fogja küldötséggel átnyújtani.

— **Kinevezés.** A földművelésügyi miniszter *Laurivetz Józsefet* rákospalotai h. községi állatorvosát a kőbányai m. kir. állategészségügyi hivatalhoz nevezte ki. — A vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Kneppó János* okleveles tanítót az upesti állami el. népiskolához rendes tanítóvá kinevezte.

— **Érdekes döntvény.** A közigazgatási biróság legújabbán egy döntvényt hozott, mely szerint kimondta, hogy a községek (városok) oly ingóságai után, amelyeket gazdaságilag nem hasznosítanak, hanem kizárólag közigazgatási célokra használnak, illetékegyenértéket fizetni nem tartoznak.

— **Ipari szakképzés.** Lang Lajos kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy a vidéki városokban a cipész-és szabó-iparosok számára tanfolyamokat állít fel, amelyekben szakszerű kiképzésben fognak a hallgatók részesülni. E tanfolyamokon az iparosokat a szakiparág minden részletére nézve kioktatják és a modern haladás minden eszközével megismertetik.

— **Rendőri hírek.** *Winkler János* kőműves és *Kustusz Szaniszló* f. hó 27-én fürdés közben a Dunába fulltak. — *Birkás Mihály* né napszámos asszony a József-utca 12. sz. a. lévő lakásán felakasztotta magát s mire észrevették, már meghalt.

— **Rákospalota, Főth és Vidéke** ezim alatt új hetilap indult meg *Fischer és Deutscher* kiadásában, *Fischer Dezső* fel. szerkesztése mellett *Rákospalotán*. Az új lap programja szerint az ellenőrzést fogja gyakorolni minden irányban. Az első szám elég változatos s elég ügyesen van összeállítva.

— **Halálozás.** *Friedrich István* okl. építész, tartalékos tiszthelyettes f. hó 26-án életének 24-ik évében elhalálozott. Az elhunytban *Friedrich Vendel* áll. elemi iskolai igazgató egyik derék fiát gyászolja s a gyász a szerető atyára nézve ez esetben igen mély, mert *Fridrich István* a meyeri csárda melletti szabad Dunában való fürdésnek lón az áldozata. — A megboldogult hült tetemeit f. hó 29-én d. u. 6 órakor nagy részvétellel kísérték a halottas házból az örök nyugalom helyére. Béke uralkodjék hamvai fölött a megszorodott szülők pedig nyugodjanak meg az isteni gondviselésben, melynek utjai kifürkészhetetlenek.

— **Meghalt a király — éljen a király.** Rákospalotán a „Rákospalotai Hitelszövetkezet“ felszámolását a f. hó 20-án tartott közgyűlés kimondotta s ugyanaz a közgyűlés az „Uj Hitelszövetkezet“ megalakította. Ezen szövetkezet feladatát fogja képezni, hogy a régi szövetkezet tagjainak azon tartozásait, melyek az igazgatóság és felügyelő bizottság által jónak találtatnak átvegye, s így az illetőknek lehetővé tegye azt, hogy tartozásukat továbbra is részletekben törleszthessék. Az új hitelszövetkezet *igazgatóságába*: Medveczky György, Kasztl László, Fischer Dezső, Mayer Richárd, Schenedár József, Fábrián István, Balogh Ferencz, ifj. Kulesár József, Mersitz Gyula. *Felügyelő bizottságba*: Szathmáry Lajos, Kósa Károly, Dr. Szabó Ferencz választották be. Az országos közp. hitelszövetkezet pedig az 1898. XXII. t.-cz. 56. §-a értelmében az igazgatóságba *Bach Frigyes*t, a felügyelő bizottságba *Kovácsy Kálmán*t nevezte ki.

— **Az upesti Dalkör** f. é. augusztus hó 3-án a Grati Mihályné vendéglőjének kerti-helységében (Szt. László-ut 202. sz.) *kedélyes estélyt* rendez. Az estély kezdete 7 órakor. Műsor az estélyen 30 fillérért kapható. Kedvezőtlen idő esetében az estély 8 nappal elhalasztatik.

— **Állami segély.** A rákospalotai *Ország Sándor és fia* orgonagyára, öt egymás után

következő évre nagyobb államszegélyben részesül. A törekvő és becsületes ezég valóban megérdemli a kormány pártolását s mi hisszük, hogy régi jó hírnévnek örvendő orgonagyárunknak nemesak a további fennállása biztosított az államszegélylyel, hanem fel is fog lendülni.

— **Hymen.** Fuchs Ármin eljegyezte *Presser József* nyugalmazott tanító kedves leányát *Fancsit*.

— **Szüreti ünnepély.** Az *upesti asztalosok szak-és segéd-munkások szakegylete* f. é. szeptember hó 21-én, saját zászló-alapja javára a rákospalotai parkvendéglőben dal-, szavallat-, amorposta-, szerpentinesata-, díjkezesessel, polgári házassággal és táncszal egybekötött szüreti ünnepélyt rendez. Személyjegy 60 fillér. Családjegy 1 kor. 20 fill. Kezdeté délután 3 órakor. A dalokat az U. M. K. E. dalkara, a zenét egykiváló cigányzenekar szolgáltatja.

— **A Csokoládé-gyár — a község adása.** A Cacao és csokoládé-gyár r.-társaságai a váci-uti gyártelepe előtt készített járda rendezési munkálatokért 2308 K 96 f megfizetésére kötelezte az előljáróság. A gyár a község ezen kivetése ellen fellebbezéssel élt s a fellebbezést most az alispán elutasította, Ujpest község előljáróságát pedig felhívta, hogy követelésének biztosítása tárgyában az időközben esőbe jutott r.-társasággal szemben, haladéktalanul intézkedjék. Az előljáróság a követelést a esődtömeggondnoknál bejelentette.

— **Uj czukrászda.** Az István-téren (Dr. Hédervári Ernő házában) 20-ik szám alatt *Kozák János* a mai kor igényeinek megfelelő czukrász-üzletet nyitott. A megrendeléseknek pontosan, tisztán és izletes készítményekkel tesz eleget.

— **Járványos betegség Rákospalotán.** Dr. *Szabó Ferencz* rákospalotai községi orvos jelentése szerint a vörheny járványszerűleg lépett fel a szomszéd községben s több esetben halállal végződött.

I R O D A L O M.

*Bortermelők és vendéglősök figyelmébe!

A „Vendéglősök Lapja“ legutóbbi száma a bortermelés és értékesítés szempontjából igen figyelemreméltó cikket közöl dr. Dobránszky Péter egyetemi tanár és v. országgyűlési képviselő tollából, mely különösen a mai sajnálatos viszonyok között, a mikor a borértékesítés nagy nehezségekkel áll szemben, valóban értékes és megszívlelésre méltó tanácsokkal szolgál. A „Vendéglősök Lapja“ azonkívül a söradó leszállításáról is megemlékezik, mint amely súlyos adóteher ellen évek óta állandóan küzdött. Továbbá szerfőltt érdekes *Ihász György* szerkesztőnek „Merénylet a vendéglősök ellen“ című cikke, mely országszerte feltűnést fog kelteni. Ánáljuk a bortermelők és vendéglősök figyelmébe e régi, elterjedt szaklapot, mely 18 éves fennállásával bizonyítja, hogy legjobban küzd a bortermelés és borértékesítés érdekeiért. A lap előfizetési ára negyedévre 3 korona. Kivánatra szívesen ingyen küld mutatványszámot a kiadóhivatal: Budapest, VII. Akácza-u. 7.

***Az Allatok Világa.** Brehm híres művének magyar füzetei körül a 63-ik most hagyta el a sajtót. A magyar füzetet melyet *Chernel István* hazai madárfajaink kiváló ismerője szerkeszt, vonzó előadásban tárgyalja a holló, a dolmányos, vetési s a fehérnyaku varju, a esóka, szarka, az amerikai varju s a különböző szájk fajok leírását, életmódjukat, szokásaikat fajok figyelemmel kísérve életüknek minden mozzanatát, ellenségeiket barátaikat. Erdekessé és elbájosítóvá teszi szerző előadását a szeszetet, melyet tárgya iránt viseltetik s mely az olvasóra is átragad. A diszes füzetet kiváló szögrajzok tarkítják s a hozzája esatolt és a kiadóczég műintézetében készült színes mellékletet (a nagy pirókák éskeresztesőrüek rajza) művészi értékben párját ritkítja a füzet 80 fillérért kapható ugy a kiadó czég-nél (Légrádi testvérek Váci-körut 78. mint minden jobb könyvkereskedésben).

***Rákóczi Ferencz hamvainak hazaszállításának eszméjét** élénkitette fel a magyar ifjúság. Azóta a 200 asztendő alatt, a mióta messze van e hazából, emlékének megőrzésére még nem történt semmi. Történetírók sivar feljegyzése, verselgetők tavaszi sopánkodása özi csak nevét.

Fiatalon maradt árván, apja alig néhány

nappal élte tul születését és a gyermek, kire Magyarország legnagyobb vagyona nézett, anyja oltalmára maradt. Ez az anya Zrinyi Ilona volt. Fejedelmi módon nevelte fiát. Mostoha apja, Tökölly hordta magával fiatalon háburuiba, legelőször Pozsony ostromához. Midőn anyja Munkács várát védte, ő is ott volt néniével, Juliannával együtt és május 22-én, Szent-Ilona napján a fiú ily szavakkal köszöntötte fel várvédő hős anyját:

Inseg bilincseit kerűő magyarság,
Egy Munkács várában szorult a szabadság,
Kit egy Zrinyi szívű tartott meg asszonyosság,
Hol van s hálát nem adsz az egész magyarság?

További élete is olyan, mint egy költemény, „egy bus elégia”, míg ezt a szépen nagy életet betetőző az idegen föld kolostorában oltárköve.

Róla szóló a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 166. füzeté.

* **Uj iparlap.** Hazánk nagyság és népességére második városában Szegeden, ahol számos gyárak és ipartelep, ugyszinté önálló vállalkozók ezekre menő iparoskezeket foglalkoztatnak, „A mi lapunk” czim alatt egy hetenként 16 oldalnyi nagy nyojezadrét alakú és kizárólagosan iparosok országos ügyeivel foglalkozó és azoknak általános érdekeit szolgáló hetilapot indítanak meg erre hivatott és szakirodalom terén is jártas iparosok. (A lapnak szerkesztői Babós Elek kötszógyógyász és v. ipartestületi jegyző és Lábdy Antal törvényhatósági bizottsági és kereskedelmi iparkamarai tag.) — Öszintén szólva, e lapnak oleső ára előttünk érthetetlen, s ha az ország minden részéről nem tömörülnek iparosaink „A mi lapunk” köré, egy el sem képzelhetjük, hogy miként lesz ezen nagyszabású és nemes czélokra törekvő kezdeményezés kivihető és tartóssá tehető. „A mi lapunk” előfizetési ára, dacára annak, hogy hetenként és oly nagy terjedelemben jelenik meg, mint a hogy ezt a szerkesztőség velünk tudatja — egész évre 2 fr. (4 korona). Érdeklődőknek „A mi lapunk”

szerkesztősége (Szeged Prosznitz-ház.) készséggel küld mutatványszámokat díjmentesen. — Mi részünkről szívesen támogatjuk ezen lapot, mert reméljük, és ehhez a szerkesztők társadalmi egyenségében biztosítékot vélünk felelni, hogy törekvésök csakis az iparosok érdekeinek előmozdításában öszpontosul.

* **Az Allatok Világa.** A Légrády testvérek kiadásában megjelenő hatalmas munkának, Az Allatok Világának 64-ik füzetét is megkaptuk, amelylyel a madarakról szóló résznek első kötete befejezéséhez közeledik. A Chernel István szerkesztette magyar kiadásnak ez a füzeté is olyan kitűnő mint a többi szövegben és illusztrációban egyaránt. A mű írója a varju-félékről a pécics-félékre tér át s igen kedves dolgokat mond el mindakét fajhoz tartozó madarakról, de különösen a varjukról és a szajkókról. Mint eddig, ugy most is kiterjeszkedik a magyar viszonyokra a mtvel a Brhem-föld munka teljesebbé és ránk nézve fontosabbá, becsesebbé válik. A kiadócéggéhez a füzethez is színesnyomatu műmelékletet csatolt s egész raját adja a hű és szép nyomású szövegrajzoknak, amelyek a nyomdai műintézetet is dicsérik. Az Allatok Világa füzetekint kerül az olvasó közönség elé, de díszes kötésű kötetekben is kapható.

Köszönetnyilvánítás.

Alólirott szomorodott, de hálás szívvel mondok köszönetet az öszes jó ismerősöknek, barátoknak, Leiner testvéreknek s különösen a Magyarországi művezetők egyesületének és mindazoknak, kik Istenben boldogult férjem *Richter József* ravatalára koszorút helyeztek s a gyászszertartáson részt vettek.

Kelt Ujpesten, 1902. évi július hó 29-én.

A saját és a gyászoló család nevében:

özv. Richter Terézia.

Köszönetnyilvánítás.

A bánat fájdalmas perczében nem vagyunk képesek mindazoknak, kik szeretett és telejthetetlen fiunk, illetve testvérünk *Friedrich István* végtiszteségénél szíves részvétükkel fájdalmunkat eryhíteni kegyesek voltak, külön-külön köszönetünket kifejezni. Ezért fogadja nagyságos Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő ur, a helybeli tan-testületek, az egyháztanács, az ipartestületi hitelszövetkezet igazgatósága, az ipartestület elnöksége, az „Ujpesti Dalkör” és az „Ujpesti kereskedő és iparosifjak köre” dalárda tagjai, minden jó barát és ismerős, valamint minden egyes résztvevő egyenkint és öszesen leghálásabb köszönetünket.

Ujpest, 1902. július hó 31-én.

*Friedrich Vendel
és családja.*

Hirdetmény.

Ujpest község képviselőtestületének 24/kgy. 901. számú határozatával iskolatetek vásárlása tárgyában kiküldött bizottság ezennel felhívja a **Vörösmarty-utczától fölfelé a Váci-ut és Baross-utca közötti határvonalon egész az Egyesült villamosgyár telepéig terjedő körzetben lévő telkek tulajdonosait**, hogy — amennyiben telkük 500 — 600 □-ol nagyságú és azt eladni hajlandók — az ez irányu zárt ajánlataikat **f. é augusztus hó 31-ig a községi előljárosághoz adják be.**

Ujpest, 1902. július 26.

A kiküldött bizottság nevében:

a községi előljároság.

FUCHS ANTAL ÉS JÓZSEF

kő- és könyvnyomdája

Ujpest, István-utoza 9. sz.

Ajánlkoznak a könyvnyomdai szakba vágó munkák szabatos, gyors és pontos elkészítésére a legjutányosabb árak mellett.

Elvállalnak hirdlapokat és műveket minden nyelvben, körleveleket, táblázatokat, esketésre, gyűlésre és egyéb meghívókat, gyászjelentéseket, községi, ügyvédi és minden más hivatalbeli, kereskedelmi és egyletbeli nyomtatványokat, szállítóleveleket, falragaszokat, vonalzott üzleti könyveket, folyóiratokat stb. stb. a legmérsékeltebb árakon való elkészítését.